

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 413/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Miroslavom Miertom, advokátom, M. R. Štefánika 820/7, Žilina, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1 Tpo 18/2023 z 9. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 2, 3, 4 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 5 ods. 1 písm. c) a f), čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením príslušného vyšetrovateľa Policajného zboru zo 14. júna 2022 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vraždy v spolupáchateľstve. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) následne vydal na sťažovateľa 23. júna 2022 európsky zatýkací rozkaz a medzinárodný zatýkací rozkaz, na základe ktorého bol sťažovateľ v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „dožiadaný štát“) obmedzený na osobnej slobode a vzatý do predbežnej a vydávacej väzby, v ktorej sa nachádzal od 21. októbra 2022 do 17. februára 2023. V rámci extradičného konania bol potom sťažovateľ odovzdaný dožiadaným štátom na trestné stíhanie Slovenskej republiky ako dožadujúcemu štátu, kde bol uznesením okresného súdu z 18. februára 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) z 15. marca 2023 (ďalej len „väzobné rozhodnutia“) vzatý do väzby podľa § 494 ods. 2 a § 71 ods. 1 písm. a) a c)

Trestného poriadku. Na návrh príslušného prokurátora okresný súd uznesením sp. zn. 35 Tp 31/2022 z 18. apríla 2023 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“) rozhodol o nezapočítaní doby predbežnej a vydávacej väzby v dožiadanom štáte do väzby vykonávanej na území Slovenskej republiky na základe väzobných rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tpo 18/2023 z 9. mája 2023 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým ju ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ formuluje námietku porušenia všetkých svojich označených práv, ktorú v zásade opiera o presvedčenie, že § 77 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku nemal byť v jeho prípade vôbec aplikovaný, keďže sa podľa vlastného vyjadrenia do väzby v dožiadanom štáte nedostal na základe páchania trestnej činnosti na území dožiadaného štátu, ale na základe vydania medzinárodného zatýkacieho rozkazu okresným súdom.

4. Sťažovateľ ďalej rozvíja uvedený základný argument a namieta, že v jeho prípade dokonca podmienky na vzatie do vydávacej väzby v dožiadanom štáte ani neboli splnené, keďže po tom, čo sa dozvedel prostredníctvom sociálnej siete o pátraní po jeho osobe, dobrovoľne sa prihlásil na najbližšej policajnej stanici v dožiadanom štáte, na ktorého území od roku 2019 do roku 2022 dlhodobo legálne žil a pracoval. Uvádza tiež, že samotná vydávacia väzba bola v jeho prípade podľa jeho mienky neprimerane dlhá, keď podľa jeho vyjadrenia „*slovenské orgány boli nečinné takmer celé 4 mesiace a nedokázali v primeranej lehote riadne zabezpečiť prevoz mojej osoby na územie Slovenskej republiky*“. Domnieva sa, že bol takýmto spôsobom ukrátený okrem práva na osobnú slobodu aj na svojom práve na obhajobu, keďže počas vydávacej väzby nemal možnosť aktívne sa osobne „brániť“, rovnako mu nebolo zabezpečené právo na obhajobu prostredníctvom obhajcu, keďže tento mu bol ustanovený až po prevoze na územie Slovenskej republiky, a tiež mu v priebehu vydávacej väzby nebolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré mu orgány činné v trestnom konaní doručili až po prevoze na územie Slovenskej republiky. Prostredníctvom právneho zástupcu formuluje právny názor, že je vydávacia väzba súčasťou samotného trestného konania, a preto sa na ňu musia vzťahovať všetky zásady zakotvené v Trestnom poriadku a tiež judikatúra zakotvujúca požiadavku bezodkladnosti a urýchlenosti väzobného rozhodovania. Napokon uzatvára svoju argumentáciu tvrdením, že návrh príslušného prokurátora na nezapočítanie doby vydávacej väzby uplatnený podľa § 77 ods. 2 Trestného poriadku bol podaný oneskorene, keďže podľa úvahy sťažovateľa mal byť súčasťou samotného väzobného rozhodovania (o jeho vzatí do väzby).

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú námietky o ústavnej neudržateľnosti namietaného uznesenia krajského súdu, ktorý podľa tvrdení sťažovateľa nesprávne interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Trestného poriadku.

6. Pri posúdení trestnej veci sťažovateľa sa ústavný súd zameril na zodpovedanie otázky, či sa krajský súd s relevantnými okolnosťami veci sťažovateľa, resp. s tými okolnosťami, na ktoré poukazoval sťažovateľ vo svojej sťažnosti a súčasne na nich poukazuje aj v uplatnenej ústavnej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či konajúcim súdom zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je nezapočítanie predbežnej a vydávacej väzby sťažovateľa vykonanej v dožiadanom štáte do aktuálne prebiehajúcej väzby sťažovateľa v rámci vedeného trestného stíhania zdôvodnené ústavne udržateľným spôsobom.

7. Ústavný súd sa pre účely posúdenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa podrobne oboznámil s relevantnou právnou úpravou a tiež s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu.

8. Podľa § 77 ods. 1 Trestného poriadku do plynutia lehôt podľa § 76 ods. 6 až 8 sa nezapočítava doba, počas ktorej sa obvinený nemohol zúčastniť na úkonoch trestného konania v dôsledku toho, že

- a) bol vo väzbe v cudzine alebo tam bol zadržaný,
- b) úmyselne si poškodil alebo nechal poškodiť zdravie, alebo
- c) úmyselne vyvolal inú prekážku, ktorá mu v takej účasti bránila alebo bránila riadnemu vykonaniu úkonu trestného konania.

Podľa § 77 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie podľa odseku 1 vydá predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť.

Podľa § 494 ods. 1 Trestného poriadku útvar Policajného zboru prevzatú osobu bez odkladu odovzdá súdu, ktorého sudca vydal medzinárodný zatýkací rozkaz. Ak sa osoba vydáva na základe medzinárodných zatýkacích rozkazov viacerých súdov, odovzdá sa osoba súdu podľa pokynu ministerstva spravodlivosti. Ak výkon trestu, na ktorého vykonanie bola osoba z cudziny vydaná, bol už nariadený, odovzdá sa osoba príslušnému ústavu na výkon väzby.

Podľa § 494 ods. 2 Trestného poriadku ak nejde o vydanie na výkon trestu, sudca je povinný obvineného do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od odovzdania vypočítať a rozhodnúť o väzbe.

Podľa § 494 ods. 3 Trestného poriadku doba strávená prevozom do Slovenskej republiky sa nezapočítava do dĺžky lehôt podľa § 76. Rozhoduje o tom súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie.

Podľa § 494 ods. 4 Trestného poriadku doba uvedená v odseku 3 sa však započíta do dĺžky výkonu trestu vykonávaného v Slovenskej republike.

9. Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia citoval aplikované ustanovenia Trestného poriadku, odkázal na odôvodnenie prvostupňového uznesenia okresného súdu, ktoré považoval za vyčerpávajúce a správne, pričom vysvetlil, že je právna úprava a súdna prax nastavená tak, že doba strávená pri zadržaní osoby väzbou v cudzine a prevozom v súvislosti s vydaním na Slovensko sa nezapočítava do lehôt podľa § 76 ods. 6 a 7 Trestného poriadku v priebehu ďalšieho trestného stíhania v Slovenskej republike, pretože by sa tým skracovala možnosť využiť inštitút väzby v súlade s jeho účelom na riadne vyšetrenie trestného činu, pričom Trestný poriadok počíta s využitím celej zákonnej lehoty väzby na tento účel. Tieto doby podľa krajského súdu sa však započítavajú do výkonu trestu odňatia slobody, ak bude osobe uložený, čím sa plne nadväzuje na § 45 Trestného zákona o započítaní väzby a trestu. Krajský súd takisto ako neopodstatnenú kvalifikoval argumentáciu sťažovateľa o tom, že prokurátor podal príslušný návrh na nezapočítanie oneskorenia a došlo tým k porušeniu práv sťažovateľa. Na tomto mieste vysvetlil, že rozhodovanie konajúceho súdu o tomto návrhu samostatne (po vlastnom väzobnom rozhodovaní) nemohlo mať a nemalo vplyv na vykonávanie procesných úkonov príslušného vyšetrovateľa v prípravnom konaní, keďže táto situácia nepredstavovala pre plynulé vykonávanie dotknutých úkonov žiadnu prekážku. Napokon k námietkam sťažovateľa, resp. k jeho tvrdeniam o neprimeranej dĺžke vydávacej väzby v dožiadanom štáte, krajský súd poukázal na to, že posúdenie uvedenej otázky neprináleží krajskému súdu, pretože nepatrí do predmetu rozhodovania v dotknutom konaní.

10. Argumentácia sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu prezentovaná v podanej ústavnej sťažnosti svedčí o zásadnom nepochopení podstaty medzinárodného zatýkacieho rozkazu a s ním súvisiacej predbežnej a vydávacej väzby v extradičnom konaní.

11. V prvom rade ústavný súd uvádza, že rozhodnutie o vzatí do vydávacej väzby je rozhodnutím príslušných justičných orgánov dožiadaného štátu; o osobnej slobode osoby, ktorá je obmedzená vydávacou väzbou tak rozhodujú príslušné justičné orgány dožiadaného štátu, nie štátu dožadujúceho. Zodpovednosť za rešpektovanie práv tejto osoby v rámci procesu vydávacej väzby tak nesie dožiadateľ štát, ktorý bol iným (dožadujúcim) štátom požiadaný o vydanie osoby (pre účely trestného stíhania alebo výkon trestu) a ktorého orgány o vzatí osoby do vydávacej väzby rozhodli. V prípade sťažovateľa tak za ochranu jeho práv v rámci vydávacej väzby niesli zodpovednosť orgány dožiadaného štátu (Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska), predmetná vydávacia väzba sa zásadne nespravovala zásadami slovenského Trestného poriadku, ale vnútroštátnym právnym poriadkom dožiadaného štátu a jej zmyslom nebola vlastná realizácia úkonov trestného konania vedeného v dožadujúcom štáte, v Slovenskej republike, ale odovzdanie sťažovateľa Slovenskej republike pre účely vedeného trestného stíhania. V zmysle ustálenej

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pritom podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru platí, že v konaní, ktoré upravuje zákon, možno pozbaviť jednotlivca osobnej slobody, ak proti nemu prebieha vydávacie konanie. Toto ustanovenie pritom nevyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody jednotlivca, proti ktorému prebieha vydávacie konanie, bolo považované za nevyhnutné, napr. preto, aby sa mu zabránilo spáchať ďalšie trestné činy alebo utiecť. Postačí, že konanie o vydanie „prebieha“, pričom existuje skutočná možnosť (nie iba formálna) realizácie vydania. Čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru totiž poskytuje inú úroveň ochrany ako čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru vyžaduje len to, že „opatrenia sú prijímané za účelom vyhostenia alebo vydania“. Pozbavenie osobnej slobody však musí byť zákonné, teda súladné s vnútroštátnym právom, zároveň však nemôže byť svojvoľné. Aby pozbavenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru nemalo charakter svojvôle, musí sa uskutočniť v dobrej viere; miesto a podmienky pozbavenia osobnej slobody musia byť primerané a dĺžka tohto opatrenia nesmie prekročiť primeranú dobu požadovanú pre sledovaný účel. Neprimeranosť doby vydávacej väzby pritom nemožno posudzovať len z jednoduchého pohľadu uplynutej doby (tak ako si to predstavuje právny zástupca sťažovateľa), o jej neprimeranosti možno hovoriť len vtedy, ak by sa preukázalo, že príslušné orgány dožiadaného štátu pri zhromažďovaní nevyhnutných informácií a pri rozhodovaní o právnych otázkach extradičného konania (preverenie možných prekážok extradície) nepostupovali aktívne a s primeranou starostlivosťou (rozhodnutie ESLP vo veci Shikhsaitov proti Slovensku z 10. 12. 2020, č. 56751/16 a 33762/17).

12. Okresný súd a krajský súd v trestnej veci sťažovateľa aplikovali jasné zákonné ustanovenie, v zmysle ktorého sa doba strávená vo väzbe v cudzine v súvislosti s vydaním na Slovensko (extradícia vyžiadaním z cudziny) do lehôt podľa § 76 ods. 6 a 7 Trestného poriadku nezapočítava. Účelom tohto ustanovenia je zamedziť skráteniu možnosti využitia inštitútu väzby na riadne vyšetrenie trestnej činnosti a potrestanie páchatel'a, aby nedošlo k zmareniu trestného konania. Príslušné ustanovenie Trestného poriadku je na prvý pohľad celkom jasné a má svoj logický účel a zmysel, ktorý bol sťažovateľovi v odôvodnení namietaného uznesenia krajského súdu náležite a vyčerpávajúco vysvetlený. Aplikáciu tohto ustanovenia v prípadoch extradície vyžiadaním z cudziny potvrdzuje aj ustálená súdna prax (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tošs 6/2008 z 21. februára 2008). Skutočnosť, že bol návrh prokurátora na nezapočítanie vydávacej väzby podaný až po vydaní rozhodnutia o vzatí sťažovateľa do väzby, nijako nesignalizuje zásah do označených práv sťažovateľa, keďže predmet primárneho väzobného rozhodovania (o vzatí do väzby) nijako do rozhodovania o nezapočítaní nezasahoval, a teda nemohol výsledok rozhodnutia o nezapočítaní ovplyvniť.

13. Namietané uznesenie krajského súdu sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd v reakcii na obsah sťažnosti sťažovateľa uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité argumenty podporujúce zákonnosť prvostupňového uznesenia okresného súdu, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy v dotknutom rozhodnutí prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich postup týkajúci sa väzby nadväzujúcej na predbežnú a vydávaciu väzbu v extradičnom konaní.

14. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

15. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu